

Amputasyon seviyeleri ve nedenleri

2. Hafta

Prof.Dr. Serap Alsancak

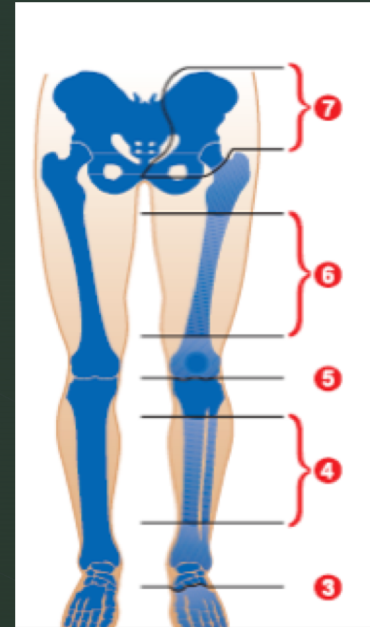
İnsidans

Yaşlı popülasyon arttıkça amputasyon insidansı artar

- Periferik damar hastalıkları (1997 yılı DM: %68)
- Travma (özellikle gençlerde)
- Tümörler

Alt Ekstremitte Amputasyon Seviyeleri

- Parsiyel ayak amputasyonları
- Syme amputasyonu (Ayak bileđi dezartikülasyonu)
- TT amputasyon (uzun)
- TT amputasyon (kısa)
- Diz dezartikülasyonu
- TF amputasyon (uzun)
- TF amputasyon (kısa)
- Kalça dezartikülasyonu
- Hemipelvektomi

Parsiyel ayak amputasyonları

1	Phalangeal amputasyon
2	Phalangeal dezartikülasyon
3	Transmetatarsal amputasyon (distal)
4	Transmetatarsal amputation (proximal)
5	Tarsometatarsal dezartikülasyon veya Lisfranc
6	Tarsal dezartikülasyon (yaygın değil)
7	Midtarsal dezartikülasyon veya Chopart
8	Pirogoff (calcaneal amputasyon)

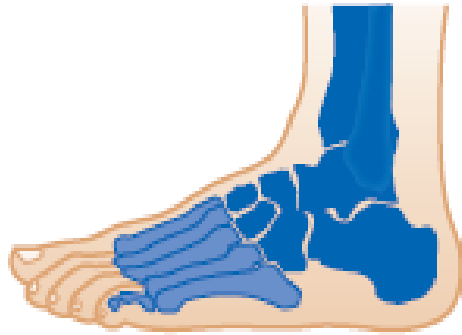

Fig. 40: Lisfranc

*Fig. 42: Silicone
forefoot prosthesis*

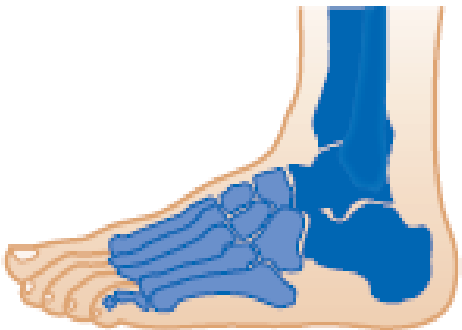

Fig. 41: Chopart

Fig. 43: Pirogoff

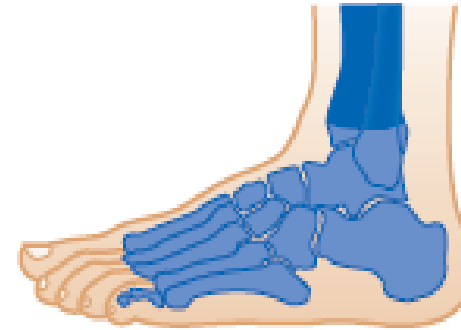

Fig. 44: Syme

*Fig. 45: Syme prosthesis
made with lamination
resin*

Endikasyonlar

- Periferik damar hastalıkları
- Travma
- Yanıklar
- Donma
- Kontrol altına alınamayan enfeksiyonlar
- Malign tümörler
- Doğuştan anomaliler

Periferik vasküler hastalıklar

- 50-75 yaş arası en sık neden
 - % 50 Diabetes mellitus (DM) mevcut
 - Tromboanjitis obliterans (Burger)
 - Reynaud hastalığı
- Risk faktörleri
 - Geçirilmiş vasküler yetmezlik
 - Major amputasyon
 - Sigara

► Tromboanjitis obliterans (TAO) sıklıkla üst ve alt ekstremitelerde küçük ve orta çaplı arter ve venleri tutan **arteriosklerotik olmayan** kronik gidişli, zaman zaman akut alevlenmeler gösteren, segmental **enflamatuvar karakterde, tıkaçıcı, bir vaskülit**dir. Daha sık görülen vaskülit formlarından; yüksek derecede enflame trombus oluşumu ile ayrılır.

Ateroskleroz dışında periferik damar hastalığı ile doku hasarına yol açan diğer bir sebep de Raynaud hastalığıdır. Raynaud hastalığında kan damarlarının kendileri hasar görmemişken, bu damarlarda stres, sigara içiciliği veya soğuğa maruziyet gibi pek çok sebeple meydana gelen kasılma dolayısıyla yeterli kan akışı sağlanamamakta ve periferik damar hastalığı meydana gelmektedir.

Periferik vasküler hastalık

- Fizik muayene

Sıcaklık

Renk, trofik deęişiklikler

Nörovasküler durum

Travma

İkinci sıklıkla amputasyon nedenidir

- Doğal afetler
- Trafik kazası
- Yüksekten düşme

- Primer amputasyon için tek mutlak endikasyon
 - Onarılamayacak damar yaralanması olan iskemik uzuv
- Skorlama sistemleri
 - Lange
 - MESS (Mangled extremity scoring system)
 - ISS (Injury severity score)

Yanık

Termal veya elektrik yanığı

- Görünenden daha geniş bir yaralanma vardır
- Erken debridman ve fasyotomi
- Sistemik sorunlar yoksa
- Doku hasarı tam olarak belirlenir

Donma

- Kayakçılar, alkolikler, şizofrenik hastalar
- İki mekanizma
 - direkt doku hasarı
 - vasküler hasar
- Erken dönemde amputasyon önerilmez
 - Ekstremitte 40 - 45°C, 20-30 dk ısıtılır
 - Büllere ellenmez ve kuru pansuman
 - Tetanoz profilaksisi

➤ Enfeksiyon

- Antibiyotik tedavisine veya cerrahi tedaviye yanıt vermeyen enfeksiyon
 - İyileşmeyen trofik ülserler
 - Enfekte kaynamayan kırıklar
- Gazlı gangren varlığında gerekirse açık amputasyon hayat kurtarıcı olabilir

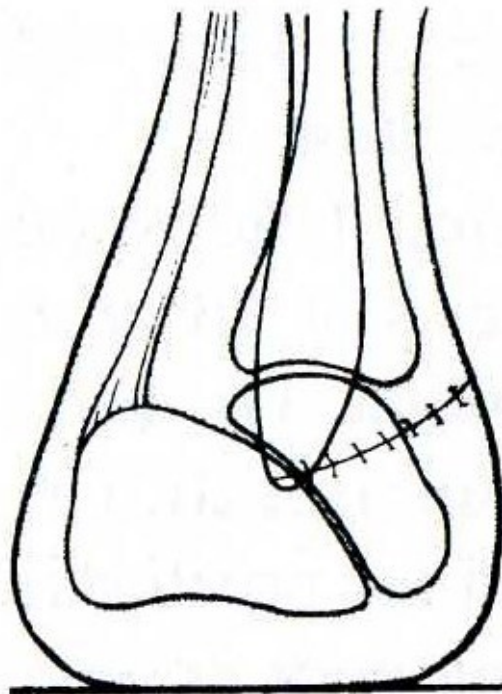
- Malign kemik ve yumuřak doku tümörleri

Konjenital anomaliler

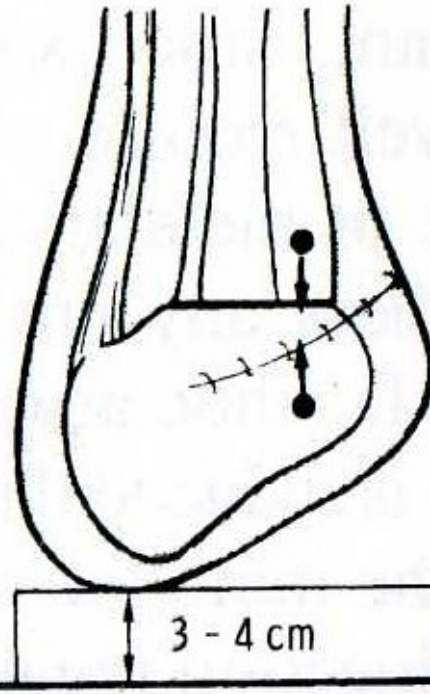
- Hastanın kullanamadığı ekstremiteler veya ekstremitelerin amputasyonlarla protez kullanılabilir hale getirilmesi yaşam kalitesini artırır.

Alt ekstremitte amputasyonları

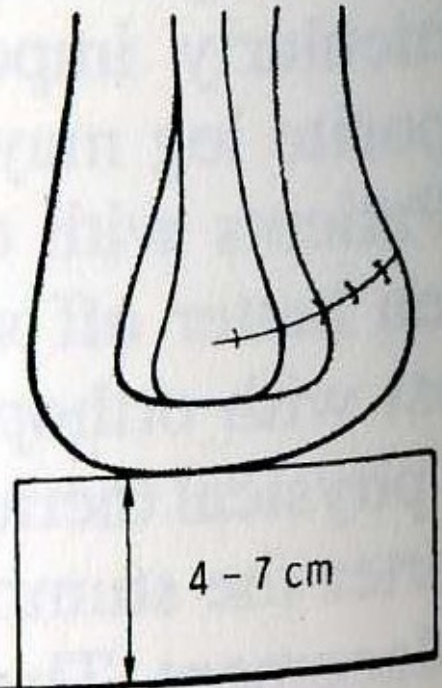
- Ayak parmakları amputasyonları
 - 1. parmak amputasyonunda EHL'un Metatars başına transferi önerilir
 - Yürüme hızı düşer
 - Push-off ?

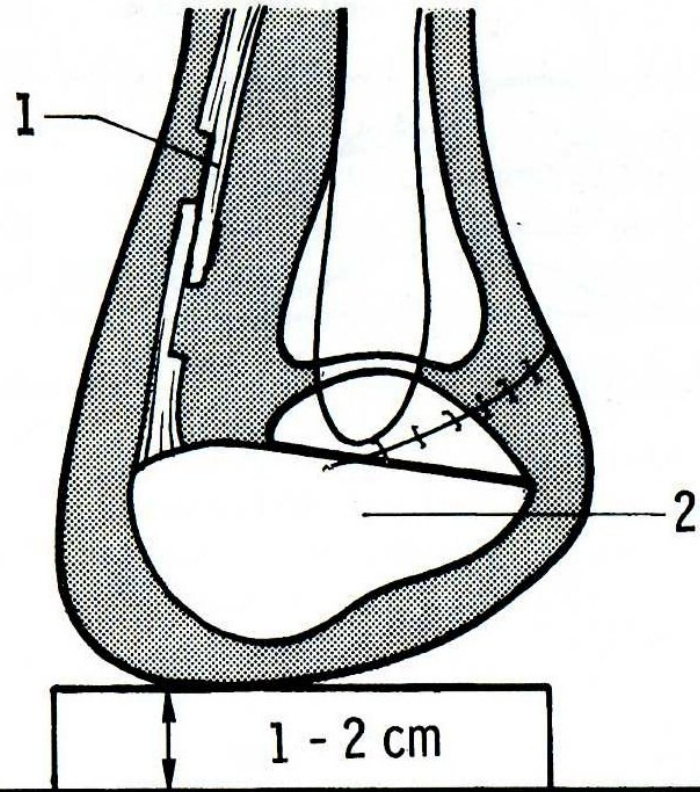
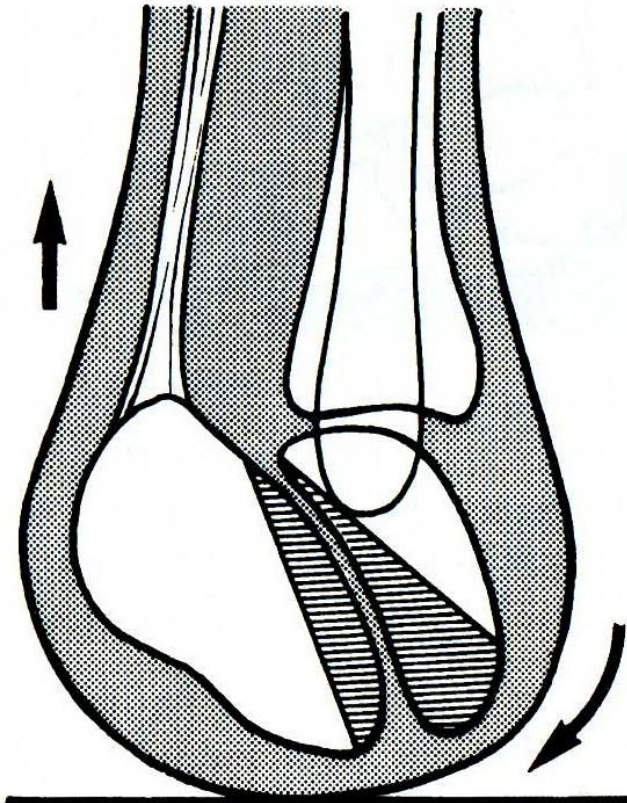
Chopart

Pirogow-Spitzky

Syme

Lisfranc amputasyonu

Tarsometatarsal eklemden yapılan dezartikülasyon
(Tarsal kemikler, Talus, Kalkaneus var)

Chopart amputasyonu

Talonavikular ve kalkaneoküboid eklem
amputasyonu

(Talus ve kalkaneus var)

Görülebilecek en önemli sorun?

Chopart amputasyonları

- Ekin deformitesi !

Osseointegrasyon

Branemark

Maksillofasiyal ve dental implantlar
1997'de diz üstü amputasyonlarda kullanım

Seçilmiş vakalarda

Konvansiyonel protez kullanımının
başarısız olduğu vakalar

Osseointegrasyon

